

ULOTKA INFORMACYJNA DLA RODZICÓW DZIECI Z WADĄ WYMOWY

Drogi rodzicu!

Jeżeli u Twojego dziecka stwierdzono wadę wymowy, motywuj je do korzystania z zajęć logopedycznych. Ty także powinieneś pomóc córce/synowi pamiętając o tym, że terapia ta ma miejsce nie tylko podczas zajęć logopedycznych.

Skuteczność terapii ściśle uzależniona jest od współpracy rodziców z logopedą!

I tylko wówczas, gdy współpraca ta ma rzeczywiście miejsce - terapia przynosi rezultaty.

Wskazówki dla rodziców dzieci uczęszczających na terapię logopedyczną:

- Bądź w stałym kontakcie z logopedą aby na bieżąco pozyskać informacje o stanie mowy swojego dziecka
- Dopilnuj, aby dziecko systematycznie uczęszczało na zajęcia logopedyczne
- Pracuj z dzieckiem w domu poprzez utrwalanie materiału zawartego w zeszytach lub na kserokopiach i ćwiczenie z dzieckiem przed lustrem
- Pomóż dziecku w domowych zajęciach aby mogło pracować w atmosferze spokoju,
- Chwal swoje dziecko nawet za minimalne osiągnięcia, co znacznie zmobilizuje je do wysiłku.
- Chwal i nagradzaj dziecko nie tylko za efekty jego pracy, ile za włożony w nią wysiłek. Spraw, aby praca z dzieckiem była przyjemna dla was obojga
- Bądź życzliwym, pogodnym, cierpliwym przewodnikiem i towarzyszem swego dziecka w jego problemach z wymową. Wtedy o wiele szybciej będzie widać pozytywny skutek terapii.

12 PRZYKAZAŃ LOGOPEDYCZNYCH DLA RODZICÓW MAŁYCH DZIECI (WEDŁUG LEONA KACZMARKA)

1. Narządy mowy dziecka kształtują się i zaczynają funkcjonować już w życiu płodowym. Są one ogromnie wrażliwe na wszystkie bodźce fizyczne i chemiczne, zarówno sprzyjające jak i szkodliwe.
2. Mowa otoczenia powinna być poprawna. Do dziecka trzeba mówić wolno, dokładnie i wyraźnie, trzeba zaniechać sztucznego spieszczania i używania tzw. języka dziecięcego.
3. Dziecko powinno reagować na aktywność uczuciową i słowną otoczenia. Z początku jest to uśmiech, ruch rączki, przegięcie ciała. Szybko jednak nastąpią reakcje głosowe. Gdy ich brak, trzeba koniecznie zbadać słuch dziecka, gdyż może on być osłabiony.
4. Absolutnie nie wolno krępować dziecka w reagowaniu na aktywność otoczenia.
5. Jeśli dziecko ma nieprawidłową budowę narządów mowy (rozszczer warg, dziąseł, podniebienia, zniekształcenia w układzie szczęk, uzębienia itp.), powinno się bezwzględnie pójść z nim do lekarza specjalisty: chirurga plastyka, ortodonta.
6. Dziecko leworęczne należy otoczyć specjalną opieką. Nie wolno zmuszać go do posługiwania się prawą ręką, gdyż mogą wystąpić zaburzenia mowy.
7. Kiedy dziecko samo zaczyna coraz więcej mówić nie wolno ignorować dziecka poprzez obojętność lub uwagi, bo wówczas dziecko zamyka się w sobie, staje się nieufne.
8. Nie należy hamować żywiołowego pędu do mowy, trzeba wykorzystać ogromny ładunek uczuciowy, jaki dziecko wkłada w mowę.
9. Należy sprawdzać czy kształtowanie się mowy dziecka przebiega zgodnie z normą.
10. Od momentu zdobycia przez dziecko umiejętności mówienia zdaniami nie wolno bezustannie przeszkadzać mu przez ciągłe poprawianie i zmuszanie do poprawnego powtarzania, gdyż dziecko nabawi się kompleksu niższej wartości, straci zaufanie do otoczenia, przestanie mówić.
11. Dziecko trzyletnie monologuje, ale chce też rozmawiać z otoczeniem, zadaje mnóstwo pytań i przepada za opowiadaniem. Nie wolno lekceważyć tych faktów, gdyż pomaga to dziecku w wystawianiu się, w umiejętności wyrażania swych myśli i uczuć.
12. Jeśli mimo wszystko nie udało się zapobiec powstaniu defektów mowy, nie wolno opuszczać rąk. Logopedzi są w stanie pomóc dziecku, o ile rodzice i wychowawcy będą z nimi jak najściślej współpracować.

Stymulacja rozwoju mowy dziecka wcale nie jest taka trudna, właściwie każdy dorosły potrafi i powinien pokazywać dziecku otaczający świat. Najważniejsze, by być obok, nie bać się zejść na dywan, brać czynny udział, nawiązywać i podtrzymywać interakcję, nie zbywać i nie zostawiać dzieci samym sobie. Komputer czy telewizor nie zastąpią nikomu kontaktu z żywym człowiekiem i nie wytworzą w naszych pociechach potrzeby komunikowania się, nawiązywania przeróżnych kontaktów społecznych. A język, mowa przecież służą do porozumiewania się ludzi między sobą.

W co się bawić?

Przykłady różnych form ćwiczeń i zabaw logopedycznych do wykorzystania w domu przez rodziców:

- samodzielne układanie zagadek, na przykład powiedz, o czym myślę: jest pękata i na zimę kiśnie w niej kapusta;
- wykluczanie obrazka, który nie pasuje do pozostałych;
- zabawy pamięciowe: rozkładanie przed dzieckiem obrazków, nazywanie ich, a następnie zakrycie jednego lub kilku, dziecko wskazuje, które zniknęły;
- loteryjki obrazkowe;
- zabawy w poprawianie błędów: rodzice wymawiają wyraz poprawnie lub niepoprawnie, specjalnie robiąc błąd, a dziecko ma wysłuchać i wskazać, który wyraz rodzice wymówili prawidłowo;
- kto powie więcej wyrazów na daną głoskę lub z daną głoską;
- kto wypowie więcej wyrazów rozpoczynających się na daną sylabę;
- „domino głoskowe”: mówimy wyraz, a zadaniem kolejnej osoby jest wymyślenie słowa zaczynającego się głoską, którą zakończył się poprzedni wyraz;
- układanie opowiadań z podanymi wyrazami (obrazkami);
- wymyślanie rymujących się wyrazów;
- zapamiętywanie ciągu wyrazów z daną głoską: wypowiadamy wyraz z daną głoską, następnie dziecko powtarza to, co powiedzieli rodzice i dodaje swój wyraz. Rodzice powtarzają od początku wypowiedziane dotychczas wyrazy i dodają kolejne itd. Jest to świetna zabawa ćwicząca nie tylko wymowę i słownictwo, lecz także pamięć.

Przykłady zabaw logopedycznych, które można wykonywać w codziennych sytuacjach

- Robienie bąbelków w kubku do płukania jamy ustnej rurką do napojów,
- Przenoszenie chrupek z miski do miski za pomocą rurki do napojów,
- Oblizywanie warg posmarowanych dżemem, miodem lub kremem czekoladowym,
- Picie gęstych napojów przez cieniutką rurkę (soki, rozrzedzony budyń, kisiel czy shake),
- Można przykleić do podniebienia opłatek lub kawałek andrucika, dziecko powinno go odkleić językiem szeroko otwierając przy tym usta,
- **Sytuacja „Zakupy”. Podczas wkładania zakupów do wózka:** dziecko ma włożyć tylko te produkty, które mają w nazwie ćwiczoną głoskę,

- **Sytuacja „Zakupy”. W długiej kolejce do kasy:** dziecko nazywa produkty z ćwiczoną głoską, które znalazły się w wózku,
- Rozmawiaj z dzieckiem o tym, co robiło na zajęciach logopedycznych; dzieci chętnie o tym opowiedzą przy okazji utrwalając zdobyte tam umiejętności,
- Kiedy dziecko utrwala wymowę głoski w mowie spontanicznej, możemy umówić się na sygnał, który wskaże dziecku, że „zapomniało się” i mówi „po staremu”, np. rodzic nie odpowiada na pytanie dziecka, jeśli ono mówi niepoprawnie. UWAGA: tę metodę można stosować wówczas, gdy dziecko dobrze opanowało już wymowę danej głoski i uczy się używania jej w codziennych sytuacjach, (czyli kształtuje nawyki używania głoski na co dzień),
- Przygotuj pomoce do ćwiczeń razem z dzieckiem lub wykorzystajcie gry i zabawki, które posiadacie już w domu,
- Wykonaj grę planszową, w której będą wykorzystane słowa, zwroty lub zdania do utrwalenia. Może to też być „Memo” czy „Piotruś” z obrazkami, których nazwy zawierają ćwiczone głoski.
- Dla małych odkrywców – zagrajcie z dzieckiem w grę „Poszukiwanie skarbów”. Ukryte skarby to karteczki ze słowami, wyrażeniami lub zdaniami do utrwalenia, albo ćwiczeniami – zadaniami do wykonania. Chowamy je w różnych miejscach domu i rysujemy mapę z drogą do „skarbów”. Zadaniem dziecka jest je odnaleźć, a następnie prawidłowo powtórzyć. Samo odnalezienie „skarbu” jest już nagrodą, ale można ustanowić dodatkową nagrodę – punkt za prawidłowe powtórzenie materiału językowego,
- Rysuj obrazki, które dzieci muszą pokolorować lub dokończyć wymawiając przy tym trudne słowa (w trakcie rysowania prowadzimy dialog z dzieckiem w taki sposób, aby w odpowiedziach musiało użyć „trudnych” słów z ćwiczonymi głoskami),
- w zabawie z dzieckiem wykorzystaj „trudne” wierszyki lub zabawy paluszkowe.

PRZYKŁADY ĆWICZEŃ LOGOPEDYCZNYCH DO WYKORZYSTANIA PRZEZ Z RODZICÓW W DOMU

ĆWICZENIA DO UTRWALENIA W DOMU Z RODZICAMI – GŁOSKĘ „R”

Ćwiczenia usprawniające

1. Wysuwanie języka do przodu: język wysoki i szeroki
2. Unoszenie szerokiego języka na górną wargę
3. Unoszenie szerokiego języka na górne zęby
4. Cofanie szerokiego języka wzdłuż podniebienia
5. Kłaskanie językiem- czubkiem
6. Ssanie cukierka- czubkiem języka
7. Układanie języka w kształt szpilki, rurki, łyżeczki
8. Masowanie czubka języka szczoteczką do mycia zębów
9. Masaż języka przez wysuwanie go między lekko rozwarte zęby

Ćwiczenia przygotowawcze do wymowy głoski r

1. Rozpoczynamy od szybkiego wymawiania głosek ttt, ddd, ttdtdtd, tdntdntdntdn, tede-tede, tede-tedo, tedu-tedu.
2. Ćwiczenia prowadzimy przy otwartych ustach gdyż wtedy zmuszamy język do wykonywania ruchów potrzebnych przy td.
3. Wymawiając ddddd przesuwamy palcem pod językiem w prawo i lewo pobudzając go do drgań
4. Wąski pasek papieru umieszczamy na czubku języka za górnymi zębami i polecamy dmuchać na język energicznie wymawiając ttt na następnie tr. Wówczas paperek odskoczy.
5. Prowadzimy również dużo ćwiczeń w postaci drobnych ruchów języka po podniebieniu, wymawiając przy tym trlrtrlr język znajduje się za wałkiem dziąsłowym.

6. tda, tdo, tde, tdu, teda, tedo, tede, tedu, tedy, trla, trlo, trle, trlu.
7. tra, tro, tre, tru, try.
8. dra, dro, dre, dru, dry
9. TRAWA, TRASA, TRAMWAJ, TRATWA, TRAMPKI, TROJE TROCHĘ TRUDNY, TRUSKAWKA, TRYBUNA
10. DRABINA, DROGA, DREWNO, DREWNIAKI, DRUT
11. ATRA, ATRO, M ATRE, ATRU, ATRY, OTRA, OTRO, OTRE, OTRU, OTRY
12. STRAŻAK, WIATRAK, SIOSTRA, JUTRO, LUSTRO, STRUMYK, OPATRUNEK, STRUŚ, CYTRYNA
13. ADRA, ADRO, ADRE, ADRU, ADRY, ODRA, ODRE, ODRU, ODRU, ODRY
14. KOŁDRA, WIADRO, ZDROWY, BIEDRONKA, LANDRYNKI, ADRES
15. TRUDNA DROGA, DROBNY DRUK, DRUGA STRONA, DREWNIANY WIATRAK
16. Strażak niesie drabinę . Na drodze leży drut. Siostra kupiła truskawki.
17. pra, pro, pre, pru, pry, apra, apro, apre, apru, apry
18. praca , pralka, pralnia, prasa, prosty, proszę prędko, prezent
19. drogi prezent, uprasowana wiatrówka, pierwsze piętro
20. bra, bro, bre, bru, bry, abra, abro, abre, abry abru

ĆWICZENIA DO UTRWALENIA Z RODZICAMI GOSKE „SZ”

. Ćwiczenia usprawniające motorykę artykulatorów

Prowadzący siedzi z dzieckiem przed lustrem i demonstrowuje kolejno ćwiczenia. Prosi o ich staranne powtarzanie, dba o poprawność wykonania:

- utworzenie z warg "dziobka" i masowanie palcem wskazującym zębów,
- kłaskanie szerokim językiem,
- przesuwanie w tył i przód przyklejonego do górnego podniebienia języka, przy szeroko otwartych ustach,
- wysuwanie z ust szerokiego języka przy szeroko otwartej buzi, podnoszenie do góry jego czubka,
- ułożenie języka na górnym wałku dziąsłowym, szerokie otwarcie ust, wdech przez nos, wydech ustami,
- oblizywanie warg, zębów przy szeroko otwartych ustach,
- cmokanie ustami,
- oddalanie i zbliżanie do siebie kątek ust, jak przy wymawianiu i-u,
- utworzenie "dziobka" i utrzymywanie słomki lub ołówka utrzymanych nad górną wargą,
- cmokanie i parskanie wargami,
- masowanie policzków ruchami okrężnymi w przód i w tył.

5. Omówienie zasad prawidłowej wymowy głoski sz

Należy zwrócić w tym miejscu uwagę na wysunięte do przodu i lekko zaokrąglone wargi, zbliżone zęby i język uniesiony do górnego wałka dziąsłowego. Wymawia głoskę „sz„ i prosi o powtórzenie (wymowa na długim wydechu). W trakcie wymowy można sprawdzić za pomocą dłoni czy podczas artykulacji wyczuwalny jest silny strumień powietrza.

6. Ćwiczenia artykulacyjne

Osoba prowadząca zajęcia daje dziecku karton, na którym znajdują się szlaczki. Uczeń przesuwając palcem po szlaczkach (krótszych i dłuższych) stara się wymawiać głoskę sz na jednym wydechu.

7. Ćwiczenia artykulacyjne

Prowadzący wymawia serie sylab z głoską sz w nagłosie, śródgłosie i wygłosie. Prosi dziecko o ich powtarzanie.

sza, szu, sze, szo, szy, szą, szę
asz, usz, esz, osz, ysz, ąsz, ęsz
asza, uszu, esze, oszo, yszy

ĆWICZENIA DO DO MU Z RODZICAMI – GŁOSKI K

1. Ćwiczenia usprawniające narządy artykulacyjne

- Przyjrzyj się sobie; zrób minkę, jestem zły, jest mi wesoło, jest mi smutno.
- Wysuwanie i chowanie języka (usta szeroko otwarte).

- Kląskanie językiem.
 - Opieranie języka o dolne zęby, unoszenie środka języka do podniebienia miękkiego i twardego.
 - Podwijanie języka.
 - Ssanie cukierka.
 - Młaskanie środkiem języka, przyssanie języka do podniebienia przy szeroko otwartych ustach.
 - Ćwiczenia oddechowe
 - Odtajanie zamrożonej szyby - chuchanie (długie).
 - Chuchanie na ręce, bo zmarzły.
 - Zabawa w pociąg - lokomotywa sapie np. puf, puf, puf
 - Naśladowanie odgłosów zwierząt, (np. przeciąganie dźwięku muuuu, kilkakrotne powtórzenie ko-ko-ko-ko).
 - Naśladowanie śmiechu różnych ludzi np. he, he, he, he, (staruszki); ha, ha, ha, ha, (kobiety) ; ho, ho, ho, ho, (mężczyzny) ; hi, hi, hi, hi, (dziewczynki).
2. „koci grzbiet” (opieranie czubka języka o dolne zęby i cofanie go w głąb jamy ustnej, by nastąpiło uniesienie grzbietu języka do góry);
 3. układanie czubka języka za górnymi zębami i opuszczanie go do dziąseł dolnych podczas szerokiego otwierania jamy ustnej;
 4. młaskanie całą powierzchnią języka przy opuszczonej żuchwie;
 5. przyklejanie całego języka do podniebienia przy szeroko otwartych ustach, a następnie energiczne opuszczanie przodu języka w dół
 6. płukanie gardła - gulgotanie, ziewanie
 7. dmuchanie przez nos na watkę zawieszoną na nitce, na chusteczkę
 8. wymawianie dość szybko przy otwartych dość szeroko ustach: ka, ko, ke, ku

aka, ako, ake, aku,
oka, oko, oke, oku,
eka, eko, eke, eku,
uka, uko, uke, uku

ak, ok, ek, uk, ik, yk

kle, kla, klu, kre, kro
wka, lko, lka, lko, nka, żka

Proponowane ćwiczenia należy najlepiej wykonywać przed lusterkim

KONIECZNIE NALEŻY PRZESTRZEAGAĆ KOLEJNOŚCI PODANYCH ĆWICZEŃ